

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
Bf.I.204/2012/4. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2012. évi október hó 9. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A másodfokú bíróság az emberölés büntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 12.B.230/2011/41. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Pécsi Törvényszék 12.B.230/2011/41. számú, 2012. április 24. napján kelt ítéletével vádlottat az ellene emelt emberölés büntettének vádja alól felmentette. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költség az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság határozata ellen az ügyész a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján a jogorvoslattal megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

Az ügyészi fellebbezést a másodfokú bíróság nem látta alaposnak.

Az ügy sajátossága, hogy az elsőfokú bíróságnak egy több mint 15 évvel ezelőtt elkövetett bűncselekmény után lefolytatott nyomozás során összegyűjtött bizonyítékokat kellett egybevetni és értékelni egy másfél évtizeddel későbbi beismerő vallomással.

A bűncselekmény elkövetését követően beszerzett bizonyítékok értékelését több körülmény is nehezítette. Az elmúlt 15 évben egyes bizonyítékok értékelhetetlenné váltak, iratok, bűnjelek tűntek el, bizonyos adatok ma már nehezen ellenőrizhetők. A szagnyomokat selejtezték, a lábnyomról készült felvételeknek már 1995-ben nyoma veszett. A cipőnyomról készült rajz nem a ténylegesen rögzített adatokon alapul, így

az egyedi azonosításra alkalmatlan. A lefoglalt bűnjelek - kés, pénztárca - kezelése folytán azokról értékelhető, azonosításra alkalmas DNS mintát venni már nem lehet.

Másfél évtized után a tanúk emlékezete is megfakult, ami ugyancsak nehezítette a bűncselekmény rekonstruálását, annak ellenére, hogy a vádlott beismerő vallomást tett.

Mindezeket szem előtt tartva a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet és eljárás felülvizsgálata során megállapította, hogy a Pécsi Törvényszék az eljárási szabályokat maradéktalanul betartva folytatta le a bizonyítási eljárást. A tényállást - a fent kifejtett bizonytalansági tényezők mellett - a lehetséges mértékben feltárta. A bizonyítékokat beszerezte és értékelte, kellő körültekintéssel tárta fel a vádlott beszámítási képességével, elmeállapotával kapcsolatos körülményeket. A tényállás megállapításánál eleget tett a Be.118.§ (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének, miszerint a vádlott beismerése esetén is be kell szerezni és értékelni kell az egyéb, az ügy megítélése szempontjából releváns bizonyítékokat.

Indokolási kötelezettségét az elsőfokú bíróság teljesítette, így a megállapított tényállás mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a Be.351.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Erre tekintettel a hatályon kívül helyezésre irányuló indítvány nem foghatott helyt.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy fokozott körültekintéssel kell vizsgálni a vádlott beismerő vallomását. A vádlott önmagára tett terhelő vallomása ugyanis önmagában nem alapozza meg a bűnösségre vonható következtetést, beismerő vallomása inkább pszichiátriai kezelésével, személyiség szerkezetével hozható összefüggésbe. A vádlottelőször feleségének, majd lelkipásztorának beszélt arról, hogy 1995-ben megölte a **sértettet**. Ezt követően egy pszichiátriai kezelés során beszélt erről a kezelőorvosának, aki tájékoztatta a nyomozó hatóságot is. Csak ezután jelentkezett a vádlott személyesen a nyomozó hatóságnál és tett önmagára terhelő vallomást.

A kihallgatási jegyzőkönyvekből és a videofelvételekből kitűnően a nyomozó hatóság tagjai is kétkedve fogadták a vádlott beismerő vallomását, mint ahogy az őt kezelő orvosok és a pszichiátrián dolgozó más szakemberek sem hitték el, hogy valóban ő ölte meg a sértettet, de legalábbis aggályosnak tartották előadását.

A beszerzett elmeszakértői és pszichológiai szakvélemények egybehangzóan kétségesnek találták a vádlott vallomásait. A szakértői vélemények szerint a vádlott személyiségzavarával, személyiség szerkezetével nem magyarázható az elkövetett cselekmény, annak jellege egészen más tulajdonságú személyiségre utal.

Ugyanakkor a vádlott utóbb kialakult vallásos meggyőződése, gyülekezethez való csatlakozása és az ehhez kapcsolódó ún. tanúságtételi kényszer magyarázata lehet egy ilyen jellegű valótlan vallomás megtételének.

A poligráf és grafometriás vizsgálat eredménye sem tekinthető meggyőzőnek a vádlott beismerő vallomásának elfogadhatóságát illetően.

Az említett vizsgálatokkal kapcsolatban az ítélet tábla az alábbiakra mutat rá:

A poligráf segítségével végzett kihallgatás lényegében azon alapul, hogy mind az őszinteségnek, mind a hazugságnak számos jellegzetes pszichofiziológiai kísérő jelensége van, amelyeket a kihallgatottra szerelt készülékkel nemcsak mérnek, hanem sajátos grafikonokkal rögzítik is a meghatározott kérdésekre adott válaszokat kísérő pszichofiziológiai elváltozásokat.

A kriminalisztikában mára elfogadottá vált, részben objektív mérési adatokon alapuló poligráf alkalmazásának célja egyébként is a nyomozó hatóság munkájának segítése, a nyomozás kezdeti szakaszában beszerzett információk megerősítése, a nyomozás irányának meghatározása, a lehetséges elkövetői kör szűkítése.

Nyilvánvaló, hogy az újraindult eljárás során, amikor a terhelt másfél évtized múltán dönt úgy, hogy beismerő vallomást tesz, vallomásának tartalmát alapvetően meghatározták a bűncselekményről szerzett ismeretei, és az általa már korábban ismert bizonyítékok. Miután a vádlott maga szorgalmazta a felelősségre vonását, a vizsgálatok során a kérdésekre adandó válaszokat volt ideje megfontolni, tisztában volt azok következményeivel is. 15 év eltelte után a fiziológias reakciók megtévesztők lehetnek, és a vádlott által rendszeresen szedett gyógyszerek is torzíthatták a mérési eredményeket. Ezek a körülmények befolyásolhatták a vádlott fiziológias reakcióit, ezen keresztül a vizsgálat eredményét, megbízhatóságát, ugyanilyen hatást gyakorolva a grafometriás vizsgálat eredményére is. A poligráf vizsgálat megegyezően a grafometriás vizsgálat is a vizsgált személy pszichikumában lévő tartalmaknak megfelelő reakciókat rögzíti anélkül, hogy különböző érzékelőkkel megzavarná a vizsgálati személy viselkedését.

Az elsőfokú bíróság a fentiekben részletezett bizonyítékokat nagy körültekintéssel értékelte. A szakértőket részletesen meghallgatta és mindebből megalapozott következtetéseket vont le. Helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy önmagában sem a poligráf, sem a grafometriás vizsgálat eredménye nem elegendő a bűnösség megállapításához, az állandóan követett bírói gyakorlat ehhez további bizonyítékok meglétét tartja szükségesnek.

Az ügyészség álláspontja szerint **pszichológus1** megerősítette a Grafológiai Intézet véleményét. A poligráf és grafometriás szaktanácsadói vélemények összegzése és **pszichológus1** véleménye között valóban kimutathatók hasonló megállapítások. **pszichológus1** azonban nem szakértőként járt el az ügyben, hanem mint bűnügyi pszichológus két alkalommal vett részt a vádlott kihallgatásán, és az ott szerzett tapasztalatairól ún. kriminálpszichológiai véleményt készített (nyomozati iratok 2781. oldal). Véleményének elkészítését nem előzte meg a szakértői vizsgálatoknál előírt és szokásos vizsgálat.

Ezzel szemben **szakértő1** pszichológus szakértő véleményében aggályokat fogalmazott meg a vádlott vallomásának valóságtartalmát illetően, kétségbe vonva, hogy a vádlott valóban az általa átélt és vele megtörtént eseményeket mondta-e el. Ezt azzal magyarázta, hogy a vádlottszemélyiség szerkezete, emberi tulajdonságai egy ilyen cselekmény elkövetését kétségessé teszik.

A pszichológus szakértő véleménye erősítette a Grafológiai Intézet által adott szaktanácsadói véleményben megfogalmazott aggályokat, csökkentve ezzel a poligráfos és grafometriás szaktanácsadói vélemények bizonyító erejét.

A szakvéleményekben megfogalmazott kételyek mellett a vádlott beismerő vallomásában fellelhető egyéb ellentmondások a terhelő bizonyítékok bizonyító erejét oly mértékben csökkentik, hogy azok legfeljebb az alapos gyanú megállapítására adhatnak alapot, de a bűnösség minden kétséget kizáró bizonyításához nem elegendőek.

Az elsőfokú bíróság ugyancsak kellő alaposággal vetette össze a cselekmény elkövetését követő nyomozás során beszerzett bizonyítékokat a vádlott vallomásával, melyek bizonyos vonatkozásban a vádlott szavahihetősége mellett szólnak.

A legnagyobb hasonlóságot a taxióra nyugtaszalagján rögzített útvonal adatok, illetve távolságok mutatnak a vádlott által megjelölt, a bűncselekmény elkövetését megelőzően megtett út hosszával. Részben ellentétes azonban a vádlotti előadással **tanú1**nek - a sértett élettársának - a dűlői megállásra vonatkozó, objektívnek tekinthető vallomása.

Kétségtelen, hogy a vádlottvallomásának egyes részletei meglepő hasonlóságot mutatnak az 1995-ben lefolytatott nyomozás során beszerzett adatokkal, azonban négy körülmény tekintetében a vádlott beismerő vallomásának valóságtartalma alapvetően megkérdőjelezhető:

1./

A helyszíni szemle során lefoglalt és a feltételezett elkövetőhöz köthető pénztárca tulajdonságai csak részben egyeznek meg a vádlott vallomásában foglaltakkal. A pénztárca varrását valóban kézzel javították, de nem csupán a vádlott által említett módon, hanem három oldalán is. A javítás jellegzetes un. kesztyűvarró öltésekkel történt, nem pedig a vádlott által említett módon.

2./

A helyszíni szemle során lefoglalt reklámszatyor ugyancsak nem egyezik meg a vádlott által említett táskával.

3./

A sértett gépkocsija még azt megelőzően gurult vissza a parkolóból az útra és ütközött neki a szalagkorlátnak, hogy abból a **sértett** kimenekült. Ezt a helyszíni

szemle adatai - különösen az autó mellett és szalagkorláton talált véryomok - egyértelműen alátámasztják. A vádlott vallomásában ettől lényegesen eltérően adja elő a történeteket.

4./

A vádlott vallomásában mindössze két szúrásról tett említést, holott a sértett életét a mellüreget megnyitó 4 szúrás oltotta ki, ezen kívül a mellkasán, fülén, altestén és hátán további nyolc szúrás érte és több, késhegytől származó hámkarcolásos sérülést is igazol az orvosszakértői vélemény.

A részletezett lényeges ellentmondásokon túl számos egyéb bizonyíték is ellentétes a vádlott egyébként sem következetes beismerő vallomásával.

A hemogenetikai vizsgálat eredményei nem igazolták a vádlottvallomását, az ő DNS nyomait nem mutatták ki a lefoglalt és korábban vizsgált bűnjeleken, mint ahogy a helyszínen lefoglalt hajszál vizsgálata sem igazolta annak a vádlottól való származását. A nagyfokú hasonlóság ezeknél a vizsgálatoknál csupán arra elegendő, hogy nem zárja ki a vádlottat a lehetséges elkövetők köréből, de a kétséget kizáró azonosításra nem elegendő.

Ezeket az egyezőségeket és eltéréseket az elsőfokú bíróság nagy részletességgel feltárta és ítéletének indokolásában számot adott ezek értékeléséről is. Helyesen mutatott rá a törvényszék, hogy a cselekmény elkövetésének nagy sajtóvisszhangja volt, és ma már nem tisztázható, hogy pontosan milyen információk jelentek meg az ügyről 1995-ben a sajtóban, miről szerezhetett tudomást a vádlott úgy is, hogy nem volt köze a bűncselekmény elkövetéséhez. Erre figyelemmel fokozott körültekintéssel kellett vizsgálni, hogy az eljárás objektív adatai mennyiben támasztják alá a vádlott önmagát terhelő nyilatkozatait.

A fellebbviteli bíróság által kiemelt és részletezett körülmények a vádlott egyébként is kétséges vallomását olyan mértékben meggyengítették, hogy azt a tényállás megállapításánál nem lehetett elfogadni. Mindezek után helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem állnak rendelkezésre olyan bizonyítékok, melyekből kétséget kizáróan következtetni lehet a vádlottbűnösségére. A feltárt perbeli adatok valóban tartalmaznak terhelő részleteket a vádlottra nézve, de ezek a bizonyítékok nem alkotnak zárt kört, nem igazolják minden kétséget kizáróan, hogy a vádlott, és csakis ő ölhetette meg 1995. december 1. napján **sértettet**.

A fentiekre tekintettel a felmentő rendelkezés törvényes, az azt támadó ügyészi fellebbezés alaptalannak bizonyult.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2012. október 9.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Tóth Sándor s.k. előadó bíró, Dr.Halász
Etelka s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 12.B.230/2011/41. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla
Bf.I.204/2012/4. számú végzésével 2012. október 9. napján jogerőre emelkedett.

.Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke